

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Viața uimitoare a faimoasei ocultiste Helena Petrovna
Blavatsky. - București : Editura Ganesha, 2020
ISBN 978-606-8742-94-6

929

Copyright © 2020

Toate drepturile acestei ediții în limba română aparțin

Editurii Ganesha

Tel. 0722 264 594
e-mail: contact@edituraganesha.ro
web: edituraganesha.ro

Tiparul executat la:

Ganesha Publishing House

Tel: 021-423.20.58, tel/fax: 021-424.98.13

e-mail: contact@ganesa.ro, ganesa.ro

ANONIMUS

VIAȚA UIMITOARE A FAIMOASEI OCULTISTE HELENA PETROVNA BLAVATSKY

totul că dacă ați crezut că aceste două scrisori au fost scrise de aceeași mână, ați comis o mare eroare.

Al dumneavoastră ... etc.

Ernst Schultze

*Caligraf al Curții Majestății Sale, Împăratul Germaniei
11, Kochstrasse“*

După ce a primit acest raport, domnul Gebhard i-a trimis expertului o altă scrisoare (notată cu C) cu scrisul lui Mahatma și l-a întrebat pe expert dacă după ce a examinat-o își menține părerea. Iată răspunsul lui:

„Berlin, 16 februarie 1886

Domnului Consilier de comerț Gebhard, Elberfeld

Am onoarea de a vă trimite mărturia cerută despre a doua scrisoare. Această scrisoare a fost scrisă de aceeași mână ca scrisoarea B și nu există nici cea mai mică asemănare între A și C.

Dându-vă această asigurare, rămân al dumneavoastră ... etc.

Ernst Schultze

Caligraf al Curții Majestății Sale, Împăratul Germaniei“

Mărturia trimisă împreună cu această scrisoare nu ar putea fi reprodusă prin procedeele obișnuite de tipărire, căci conține un mare număr de litere copiate din documentele examinate, cu forma lor specifică. El concluzionează afirmând că:

„Scrisoarea A, care este scrisă cu cerneală, nu are nici cea mai mică asemănare cu scrisoarea B din punct de vedere al caligrafiei, iar cele două scrisuri sunt diferite. Aduc această mărturie ca expert, pe baza jurământului pe care l-am făcut o dată pentru totdeauna, ca expert în scris.“

Cuprins

Introducere.....	5
1. Copilăria.....	7
2. Căsătorie și călătorie.....	42
3. Întoarcerea în Rusia, 1858	63
4. Relatarea doamnei de Jelihowsky	73
5. Relatarea doamnei de Jelihowsky (continuare).....	96
6. Relatarea doamnei de Jelihowsky (continuare)....	116
7. De la ucenicie la operă	135
8. Șederea în America.....	148
9. Perioada petrecută în India	203
10. Călătoria în Europa	245
Anexă	309

CAPITOLUL I COPILĂRIA

Domnișoara Hahn (vom folosi acest nume atunci când vom vorbi despre copilăria ei) s-a născut la Ekaterinoslav, în sudul Rusiei, în 1831. Se pare că forma germană exactă a numelui ei este *von Hahn*, iar rușii, atunci când scriu sau vorbesc franțuzește, îl pronunță *de Hahn*, însă în rusește particula era în general suprimată.

De la niște membri ai familiei sale care s-au interesat de acest studiu s-au obținut următoarele detalii referitoare la genealogia sa: „Familia von Hahn este binecunoscută în Germania și Rusia. Conții von Hahn aparțin unei linii genealogice străvechi din Mecklenburg. Bunicul doamnei Blavatsky era vărul contesei Ida Hahn; el a fost un scriitor faimos, ale cărui opere au fost foarte cunoscute în Anglia. S-a stabilit în Rusia, unde a obținut titlul de general și a murit în luptă, în serviciul acestei țări. El se căsătorise cu contesa Proebstin, care după moartea lui s-a măritat cu Nicolai Vasilcikov, fratele faimosului prinț cu același nume.

Tatăl doamnei Blavatsky a părăsit armata cu gradul de colonel după moartea primei sale soții, doamna H. Fadeev, cunoscută ca scriitoare în lumea literară între anii 1830 și 1840 sub numele literar Zenaïda R. Este prima romancieră care a scris în limba rusă și, deși a murit înainte de a împlini 25 de ani, a lăsat posterității în jur de 12 romane aparținând școlii romantice, din care majoritatea au fost traduse în germană. În 1846, colonelul Hahn s-a căsătorit a doua oară, cu baroana von Lange;

aceasta i-a dăruit o fiică, numită de doamna Jelihowsky «micuța Lisa» în următoarele fragmente din scrierile sale, publicate la Sankt Petersburg.

Dinspre partea mamei sale, doamna Blavatsky este nepoata prințesei Dolgoruki, la moartea căreia ramura cea mai în vârstă a acestei familii s-a stins în Rusia. Strămoșii ei pe linie maternă aparțin deci celor mai vechi familii ale Imperiului, fiind descendenții direcți ai prințului (mare duce) Rurik, primul suveran al Rusiei. Mai multe doamne din această familie aparțineau casei imperiale și au devenit țarine (czaritză) prin căsătorie. Într-adevăr, o prințesă Dolgoruki (Maria Nikitishna) s-a căsătorit cu bunicul lui Petru cel Mare, țarul Mikael Feodorovici, primul Romanov care a urcat pe tron; o alta, prințesa Ekaterina Alexeevna, era pe punctul de a se căsători cu țarul Petru al II-lea, însă el a murit brusc înaintea ceremoniei.

O stranie fatalitate pare să fi urmărit întotdeauna această familie în raporturile ei cu Anglia, iar cele mai mari nenorociri ale ei sunt legate într-un fel sau altul de această țară. Mai mulți membri ai acestei familii au murit, alții au căzut în dizgrație politică în timp ce se aflau în

drum spre Londra. Ultima dintre aceste tragedii este cea mai interesantă; ea i s-a petrecut prințului Serghei Gregoriovici Dolgoruki, bunicul bunicii Doamnei Blavatsky, pe atunci ambasador în Polonia. Atunci când arhiducesa Ana de Curland a urcat pe tronul Rusiei, mai mulți nobili aparținând celor mai mari familii au fost întemnițați sau exilați din cauză că luptaseră împotriva infamului ei favorit, cancelarul Biron; alții au fost omorâți, iar averile le-au fost confiscate. Prințul Serghei Dolgoruki a avut o soartă asemănătoare. A fost trimis în exil la Berezov, în Siberia, fără nicio explicație, iar averea lui personală, de 200000 de servi, a fost confiscată. Cei doi copii ai lui au fost condamnați: cel mai în vârstă a fost plasat ca ucenic de fierar într-un sat, iar mezinul a fost trimis la Azov să devină simplu soldat. Opt ani mai târziu, Ana Iaxanova l-a chemat din exil pe tată, care a iertat-o, și l-a trimis la Londra ca ambasador. Prințul, care îl cunoștea prea bine pe Biron, a trimis la Banca Angliei suma de 100000 de ruble, care trebuia să rămână intactă timp de un secol, cu capital și dobânzi acumulate, pentru a fi împărțită, după această perioadă, moștenitorilor lui direcți. Prezentimentele nu l-au înșelat. Era în drum spre Anglia și nu ajunsese încă la Novorod, când a fost prins și ciopârțit (tăiat în patru). Ulterior, atunci când împărăteasa Elisabeta, fiica lui Petru cel Mare, a urcat pe tron, prima ei grijă a fost să repare crudele nedreptăți comise de ultima suverană cu ajutorul favoritului ei dur și viclean, Biron. Printre alți exilați, cei doi fii și moștenitori ai prințului Serghei au fost rechemăți, iar averea și titlurile le-au fost restituite. Însă din cei 200000 de servi nu mai rămăseră decât 8000. După o tinerețe trăită într-o mizerie extremă și multe suferințe, mezinul a devenit călugăr și

a murit de tânăr. Cel mai în vârstă s-a căsătorit cu o prințesă Romadanovsky, iar fiul lui, prințul Paul, străbunicul doamnei Blavatsky, a fost numit încă din leagăn colonel al Gărzii Împăratului. El s-a căsătorit cu o contesă Du Plassy, fiica unui nobil hughenot francez care emigrase în Rusia. Tatăl ei deținuse un post la curtea împărătesei Ekaterina a II-a, iar mama ei fusese doamna favorită de onoare a acesteia.

La sfârșitul perioadei de 100 de ani, cele 100000 de ruble atinseseră proporții formidabile; recipisa de la Banca Angliei pentru această sumă fusese încredințată, printr-un prieten al prințului asasinat din motive politice, nepotului acestuia, prințul Paul Dolgoruki. Acesta a păstrat-o, împreună cu alte documente de familie, la Marfovka, un mare domeniu familial din districtul Penia, unde bătrânul prinț a trăit; el a murit tot aici, în anul 1837. Dar după moartea lui, moștenitorii lui au căutat în zadar documentul, le-a fost imposibil să-l găsească. După multe cercetări, au înțeles cu oroare că el arsesese împreună cu castelul într-un mare incendiu care avusese loc mai demult și care distrusese aproape tot satul. Bătrânului prinț octogenar, bolnav, care își pierduse vederea într-un atac de paralizie cu câțiva ani înainte de a muri, nu i se adusese la cunoștință pierderea celui mai important document al său. Era un adevărat dezastru, care îi priva pe moștenitorii săi de milioanele pe care se bazau. Ei s-au străduit de mai multe ori să se înțeleagă cu banca, dar fusese făcută o eroare de nume, și în mod firesc, banca a cerut recipisa pe care o emisese la mijlocul secolului anterior. Pe scurt, milioanele au fost definitiv pierdute pentru moștenitorii ruși.

Prin venele doamnei Blavatsky curgea deci sângele a trei rase: slavă, germană și franceză.“

Anul de naștere al domnișoarei Hahn, 1831, a fost un an teribil pentru Rusia, ca de altfel pentru întreaga Europă: este perioada în care a apărut holera, groaznicul flagel care între 1830 și 1832 a decimat unul după altul aproape toate orașele continentului, nimicind o mare parte a populației. Nașterea fetei a fost grăbită de mai multe decese care au avut loc în familie. Ea a intrat în lume în mijlocul sicriilor și al lacrimilor.

Următoarea relatare a fost extrasă din arhivele familiei:

„Tatăl ei era pe atunci în armată, căci perioada liniștită de după războiul ruso-turc din 1829 era ocupată cu pregătiri pentru o nouă luptă. Copila, care s-a născut în noaptea dinspre 30 spre 31 iulie, era firavă și nu părea că va trăi. A fost botezată în grabă, ca să nu moară cu sufletul mânjit de păcatul originar. Ceremonia de botez în Rusia ortodoxă este însoțită de un întreg alai de lumânări aprinse; sunt mai multe cupluri de nași și nașe, iar fiecare dintre spectatori și participanți trebuie să țină în mâini făclii de ceară consacrate, pe toată perioada ritualului. În plus, fiecare trebuie să rămână în picioare în timpul botezului, căci în timpul ceremoniei religioase în cultul ortodox nimeni nu are voie să stea jos, așa cum fac romano-catolicii sau protestanții. Pentru botez fusese aleasă o cameră mare din locuința familiei, dar mulțimea credincioșilor care doreau să vadă ceremonia era foarte mare. În spatele preotului, care oficia în centrul încăperii, cu asistenții lui în robe aurite, purtând părul lung, stăteau cele trei cupluri de nași și toți vasalii și servitorii casei. Cea mai tânără mătușă a bebelușului – care era

doar cu vreo câțiva anișori mai în vârstă decât nepoata sa de o zi – înlocuia o rudă absentă; ea stătea în primul rând, chiar în spatele venerabilului protopop. Fiind foarte obosită, pentru că stătea în picioare de mai bine de o oră, fetița s-a așezat pe jos, fără ca cineva să-și dea seama, și cu siguranță că a ațipit acolo, în acea toridă zi de vară, în încăperea aceea plină de lume.

Ceremonia se apropia de sfârșit. Nașii și nașele tocmai se pregăteau să se lepede de satana și de lucrările lui; în biserica ortodoxă, acest ritual de renunțare se îndeplinește scuișând de trei ori asupra dușmanului invizibil; în acel moment, fetița care ținea lumânarea aprinsă la picioarele mulțimii a dat foc din neatenție robei lungi a preotului, care atârna pe jos. Și-au dat seama prea târziu. S-a produs imediat o învălmășeală; mai multe persoane și mai ales bătrânul preot au suferit arsuri grave. După credințele superstițioase ale Rusiei ortodoxe, aceasta era a doua prevestire rea; și începând din ziua aceea, doamna Blavatsky, care era cauza inocentă

a acestui eveniment, avea să fie destinată, după părerea întregului oraș, unei vieți frământată, plină de vicisitudini și nenorociri. Poate din cauza acestei convingeri, copila a fost foarte răsfățată de bunicii și mătușile ei; ea nu a cunoscut altă autoritate decât propriile capricii ale voinței sale. Încă din primii ani a trăit într-o atmosferă de legendă și imaginație populară. A crezut dintotdeauna în mod ferm în existența unei lumi a spiritelor suprapământene și subpământene și a unor ființe care se amestecă în mod inextricabil în existența fiecărui muritor. *Domovoi*-ul (spiridușul casei) nu era pentru ea o ființă imaginară, ci la fel de reală ca doicile și îngrijitorii ei rusoaiice. Acest proprietar invizibil, care se atașează de fiecare casă și de fiecare clădire și veghează asupra locuitorilor ei adormiți, care lucrează în mod activ pentru familie în timpul întregului an, curățând caii în fiecare noapte, periindu-le și împletindu-le cozile și coamele, protejând vacile și celelalte animale împotriva vrăjitoarei, cu care se află într-o continuă luptă – acest spiriduș bun a dobândit afecțiunea copilei încă de foarte timpuriu. *Domovoi*-ul este de temut doar pe 30 martie, singura zi din an în care, dintr-un motiv misterios, el devine răutăcios și agitat: agasează caii, lovește vacile, le sperie și le împrăștie; toată lumea din casă scapă obiectele din mâini și le sparge, se împiedică și cade toată ziua, în ciuda tuturor precauțiilor posibile. Farfuriile și paharele făcute țândări, dispariția inexplicabilă a fânului și ovăzului din grajd, toate neplăcerile familiei sunt puse pe seama agitației *Domovoi*-ului. Numai cei născuți în noaptea de 30 spre 31 iulie sunt la adăpost de aceste fantezii. Datorită acestei filosofii a doicilor rusoaiice, domnișoara Hahn a știut de ce servitorii ei o numeau

Sedmichka, termen intraductibil care înseamnă «consacrat numărului șapte» – iar în cazul ei făceau aluzie la faptul că era născută în cea de-a șaptea lună a anului, în noaptea de 30 spre 31 iulie, dată foarte importantă în Rusia în analele credințelor populare în vrăjitoare și în isprăvile acestora. De aceea i-au fost destăinuie misterele unei anumite ceremonii făcute în mare secret timp de ani de zile de către doici și alți servitori, de îndată ce a fost capabilă să înțeleagă importanța acestei inițieri. Ea a înțeles încă din copilărie de ce era transportată pe brațele doicii ei prin toată casa, prin grajduri și prin staulul vacilor și de ce era pusă să stropască prin toate colțurile cu apă, în timp ce doica repeta fraze mistice. Aceste fraze pot fi găsite chiar și astăzi în voluminoasele volume ale lui Sacharov intitulate «Demonologia Rusească», lucrare laborioasă, care a necesitat 30 de ani de călătorii și cercetări științifice în vechile cronicile ale țărilor slave și care i-a adus autorului ei titlul de «Grimm al Rusiei».

Născută chiar în inima țării pe care Rusalka (Ondina) a ales-o drept locuință de la începutul Creației, crescută pe malurile Niprului, fluviu pe care un cazac din Ucraina de Sud nu-l traversează niciodată fără a se pregăti pentru moarte, copila a crezut în mod ferm în fermecătoarele nimfe cu părul verde, înainte de a dobândi orice altă cunoaștere. Catehismul doicilor ei ucrainene i-a pătruns până în adâncul sufletului și toate aceste credințe stranie și poetice i-au fost confirmate de ceea ce a văzut sau a crezut că vede în jurul ei încă din cea mai fragedă copilărie. În familia ei, cei mai bătrâni servitori își aminteau legende legate de aceste credințe; iar ea a început să exercite asupra apropiaților săi o veritabilă tiranie de îndată ce a înțeles puterea pe care i-o atribuiau doicile

ei. Malurile nisipoase ale vijeliosului Nipru, care încercuiau orașul Ekaterinoslav și care sunt mărginite de sălcii, erau locurile ei de plimbare favorite. Odată ajunsă acolo, ea vedea în fiecare copac câte o Rusalka, care îi zâmbea și îi făcea semn să se apropie; încrezătoare în invulnerabilitatea de care o convinseseră doicile ei, ea era singura care îndrăznea să meargă fără teamă în apropierea acelor maluri. Copila își cunoștea superioritatea și abuza de ea. Această fetiță de patru ani își obliga doica să o asculte fără crâcnire, altfel o amenința că dispăre în depărtare și o lasă pe doică fără protecție, riscând să fie gădilată până la moarte de frumoasa și cruda Rusalka, care astfel nu ar mai fi fost reținută de prezența „celei de care nu îndrăzne să se apropie“. Firește, părinții ei nu știau nimic despre această educație primită de fiica lor cea mare; atunci când au aflat era prea târziu pentru a dezrădăcina din mintea ei aceste credințe. Abia după un eveniment tragic, care altfel ar fi trecut aproape neobservat în familie, s-au gândit să-i aducă o guvernantă străină.

Într-o zi, în timp ce se afla pe malul râului, un băiat de 14 ani care îi trăgea căruciorul, a supărat-o printr-o ușoară neascultare.

Ea a strigat: „O să fac să fii gădilat până la moarte de o Rusalka! Uite una care coboară din copacul ăla!... Uite-o... Privește, privește!“

Nu se știe ce a văzut copilul, cert este că a început să alerge, și în ciuda ordinelor furioase ale doicii, a dispărut de-a lungul malurilor nisipoase, către casă. Bombănind, bătrâna doică a fost obligată să se întoarcă singură cu tânăra ei stăpână, foarte hotărâtă să-l pedepsească pe Pavlik. Dar sărmanul băiat nu a mai fost văzut niciodată viu. El a alergat până în satul lui, și după câteva săptămâni trupul